

एतद्वाहणानां वृत्तेः पालनं ज्योतिः परलोकप्रकाशकं जीवलोके इह शुक्लं यशस्करो द्रोणलोभं ब्राह्मणवृत्त्युपघातेन न नियच्छति ॥ १७ ॥ बुभूषते प्रापयितुमिच्छति भेदेन जिजीविषंति शत्रुभिर्भेदिताः संतस्तद्वत्तैर्ध
नैर्जीवितुमिच्छति ॥ १८ ॥ १९ ॥ पार्थस्य अर्जुनस्य कृत्यं स्मरंति युधांसं यामाणं प्रणेतुं निर्वाहकस्य आहुः शमं कुर्वितिशेषः शमेति पाठेशमशाम्यशांतिं गच्छेत्यर्थः ॥ २० ॥ मौर्व्याः भुजः कौटिल्यंतस्य अममि
वायं शरसंधानदेशः ततः प्रहितान् प्रेषितान् ॥ २१ ॥ सुवाससः सुपुंखाः हस्तवापो हस्तक्षेपः वचनभेदे पिसामानाधिकरण्यं शतं स्त्रियोऽस्य परिग्रह इति वत् एकषष्टिर्बाणा अस्य एकेन यत्नेन प्रक्षेप्या इत्यर्थः ॥ २२ ॥

एतज्ज्योतिश्चोत्तमं जीवलोके शुक्लं प्रजानां विहितं विधात्रा ॥ ते चेद्दोषं न नियच्छंति मंदाः कृत्स्नो नाशो भविता कौरवाणां ॥ १७ ॥ कच्चिद्राजा धृतराष्ट्रः सपुत्रो बुभू
षते वृत्तिममात्यवर्गे ॥ कच्चिन्नभेदेन जिजीविषंति सुहृद्रूपादुर्हदश्चैकमत्यात् ॥ १८ ॥ कच्चिन्नपापं कथयंति तातते पांडवानां कुरवः सर्व एव ॥ द्रोणः सपुत्रश्च रूप
श्रवीरो नास्मा सुपापानिवदंति कच्चित् ॥ १९ ॥ कच्चिद्राज्ये धृतराष्ट्रं सपुत्रं समेत्याहुः कुरवः सर्व एव ॥ कच्चिद्दृष्ट्वादस्युसंधानं समेतान् स्मरंति पार्थस्य युधां प्रणेतुः ॥
॥ २० ॥ मौर्वी भुजाग्रप्रहितान् स्मतातदो धूयमानेन धनुर्धरेण ॥ गांडीवनुन्नांस्तनयितुघोषानजिह्मगान् कच्चिदनुस्मरंति ॥ २१ ॥ नचापश्वं कंचिदहंपृथिव्यां
योधं समं वाधिकमर्जुनेन ॥ यस्यैकषष्टिर्निशितास्तीक्ष्णधाराः सुवाससः संमतो हस्तवापः ॥ २२ ॥ गदापाणिर्भीमसेनस्तरस्वी प्रवेपयञ्छत्रुसंधाननीके ॥ ना
गः प्रभिन्नइवनदुलेषु चंक्रम्यते कच्चिदेनं स्मरंति ॥ २३ ॥ माद्रीपुत्रः सहदेवः कलिगान् समागतान् जयदंतकूरे ॥ वामेनास्य नृदक्षिणेनैव यो वै महाबलं कच्चिदेनं
स्मरंति ॥ २४ ॥ पुरा जेतुं न कुलः प्रेषितो यं शिवीं स्त्रिगर्तान् संजय पश्य तस्ते ॥ दिशं प्रतीचीं वशमानयन्मे माद्री सुतं कच्चिदेनं स्मरंति ॥ २५ ॥ पराभवो द्वैतवने य आ
सीदुर्मंत्रिते घोषयात्रागतानां ॥ यत्र मंदाञ्छत्रुवशं प्रयातान् मोचयद्भीमसेनो जयश्च ॥ २६ ॥ अहंपश्चादर्जुनमभ्यरक्षं माद्रीपुत्रौ भीमसेनोऽप्यरक्षत् ॥ गांडी
वधन्वाशत्रुसंधानुदस्य स्वस्यागमत्कच्चिदेनं स्मरंति ॥ २७ ॥ न कर्मणा साधुनैकेन नूनं सुखं शक्यं वै भवतीह संजय ॥ सर्वात्मना परिजेतुं वयं चेन्न शक्नुमो धृतराष्ट्र
स्य पुत्रं ॥ २८ ॥ इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्वणि संजययानपर्वण्युधिष्ठिरप्रश्ने त्रयोविंशोऽध्यायः ॥ २३ ॥ ॥ २३ ॥ ॥ २३ ॥ ॥ २३ ॥

नदुलेषु सतृणेषु स्थलेषु ॥ २३ ॥ दंतकूरे कूरं अन्नं दंताः क्रोधावेशात् कूरवच्चर्व्यं ते स्मिन्निति दंतकूरः संपामः तस्मिन् अस्य नृक्षिपन् ॥ २४ ॥ २५ ॥ जयः अर्जुनः ॥ २६ ॥ अहं अर्जुनस्य तदा पृष्ठरक्षकः प्रेरकोऽभव
मित्यर्थः भीमसेनश्च माद्रीसुतयोः पृष्ठरक्षकोऽभूत्पंचभिरप्यस्माभिस्ते मोचिता इत्यर्थः ॥ २७ ॥ न कर्मणेति सर्वात्मना सर्वोपायैः दानभेददंडैश्चेत् धृतराष्ट्रस्य पुत्रं जेतुं न शक्नुमस्तर्हि एकेन साधुना कर्मणा सामाख्येनोपा
येन सुखं सुखेन जेतुं नैव शक्यं भवति साम्नाऽसाध्ये हि दानादयः प्रयुज्यन्ते तैरप्यसाध्यः कथं साममात्रेण साध्यः स्यात् अतो दंडैकसाध्यः स इति भावः पाठांतरे परिणेतुं स्वायत्तीकर्तुं ॥ २८ ॥ इ० नै० त्रयोवि० ॥ २३ ॥